

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl.; ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVI.

V Ljubljani, 21. grudna 1883.

List 51.

Čertice iz rimokatoliške liturgike.

(Po K. L. — P. Hrisogon. M.)

(Konec.)

5) Naramnica, štola (od gerške „stole“, glag. steillo = pono, orno). Nekdaj je bila le svečana in častna obleka. Drugo starejše ime v cerkvi ima „orarium“ (od orare = praedicare). Tako se imenuje zato, ker so v cerkvi štolo nosili le tisti, ki so imeli oblast oznanjevati besedo božjo. V gerško-izhodnji cerkvi se imenuje štola djakonova še dandanašnji „orarion“, mašnikova „epitráhelon.“ Štola spada med naj starejša cerkvena oblačila. Že l. 372 je ukazala sinoda laodikejska, da štole drugi, razun škofa, mašnika, djakona, ne sme nihče nositi. Mnenja o postanku in podobi štole so prav različna. Eni mislijo, da štola je prvotno bila oblačilo rimskih matrón, ter da so jo nosili počenši od ces. Kaligula tudi moški. Ta štola je bila spredej odperta in na obeh stranéh zarobljena sè z zlatimi robovi. Zavoljo teh robov (rob = ora) menijo, da se je tudi ta štola imenovala orarium. — Drugi spet mislijo, da današnja štola je bila prvobitno ono, kar „latus clavus“ na obleki rimskih cesarjev in konsulov, ter da so to počastilo rimski cesarji pozneje podeljevali tudi duhovščini. — Tretji naposled mislijo, da je štola, orarium (od os, oris) nekaj bila platneni ostrižek, ki so ga dijakoni nosili na levi rami, v znamenje, da imajo tudi službo strežaja pri sv. mizi. Ktero izmed treh teh mnenj je verjetnejše, bo težko razločiti. Glavna težava v tem prašanju je nastala od tod, ker je bilo pri Rimljanih v rabi dvoje svetno oblačilo, eno „štola“ imenovano, drugo „orarium.“ To se vidi iz življenjopisa Avrelijanovega, kjer se izrekoma navaja tudi „orarium“, eden izmed onih treh darov, ki jih je ta cesar poklonil rimskemu ljudstvu, ter se pristavlja, da se je narod orarija posluževal „ob favorem“, t. j. da je žnjim, kakor dandanes z našimi robcí, v gledališčih izkazoval, da mu je stvar všeč. — V današnji liturgični rabi je štola „insigne“ djakonovo ter znamenje mašniške časti. Ona je 4—4½ palca dolg ostrižek (streifen), ki se ob herbtu po obeh straneh paralelno spušča in je od taiste robe in barve, kakor mašni plajšč. V sredi in na obeh koncéh je nekoliko širja; na sredi ima všit križec, ki se poljublja, predno se pred bogoslužnimi opravili deva nase. Mašnik nosi štolo spredej križem, djakon na levi rami z okraji,

na levi strani za pas priterjenimi, škof jo nosi na persih paralelno spuščeno. Štola nosi mašnik skoro pri vseh cerkvenih opravilih; le papež jo nosi, kakor znamenje svoje najvišje pastirske časti, tudi zunaj cerkve. — Pomen štole se jemlje raznolično; zdaj ko „signum obedientiae“, zdaj ko „jarem Gospodov.“ imajoči spominjati mašnika. „quod sub jugo Christi, quod leve et suave est, sit constitutus.“ Gledé na novozavezno daritev je cerkev ukazala mašniku štolo nase devajočemu moliti: Redde mihi Domine stolam immortalitatis, quam perdidisti in praevaricatione primi parentis, et quamvis indignus accedo ad tuum sacrum mysterium, merear tamen gaudium sempiternum.

6) Mašni plajšč, casula, je liturgična obleka za sv. mašo. V zahodnji cerkvi se imenuje tudi „paenula“, „planeta.“ V gerško-izhodnji cerkvi ji je ime phainóle (hiton). Prvotna podoba kazule, menijo obredoslovci, je iskati v rimski paenuli. Paenula je bilo pri Rimljanih od vseh strani zaperto, zvonu podobno oblačilo, ki ni služilo tolikanj za lepoto, kolikor zoper gerdo vreme; imelo je zgoraj odpertino, ki se je zapenjala z vozlom. Imela je kukuljo (cucullus, kapuc) zadi na herbtu. Isidor hišpanjski je omenja z izrazom „vestis cucullata.“ Nekteri liturgiki mislijo, da na kukuljo spominjajo pravci (trakovi), kateri se pod tilnikom na herbtu stikajo v podobo trikota. — V Raveni je še dan danes mozaik, slika iz 6. stoletja, ktera kaže nadškofa Maksimiljana v kazuli starega kroja in taiste podobe stariuske. Da se je še dolgo ohranila v zahodnji cerkvi, in to podobna tisti, ktera je še danes v rabi pri gerško-izhodnjih, vidi se jasno iz tega, da je še v 8. stoletji patrijarh Nikefor med drugim dal kot darilo papežu Leonu III rujavo kazulo, ki jo patrijarh imenuje „pháinolón“, ter jo poklanja papežu za bogoslužje. Ker je bila kazula v prvih časih veliko daljša in širja, kakor je dandanašnji, se je do po molitvi „koufiteor“ morala stisnjena držati, pa se spustila, ko je škof na roko djal manipel. Takisto jo je bilo treba privzdigniti pri povzdigovanji, ta navada se je ohranila do danes. Iz vsega se vidi, da je kazula v starem času imela podobo našega „pluvijala“, ter bila podobna (kakor je tudi še pluvijal) majhnemu šotorčku, zatoraj so jo zgodaj imenovali „casula“ (parva casa = kolibica, kočica). — V 12. veku so bile kazule na stranéh, ki se spuščajo ob desni in ob levi, prikrajšane, ter so imele znotraj trakove, za

ktere so se mogle vzdigniti. Pozneje so se stranske plati izrezovale tako, da je v dobi preroda kazala dobila podobo, ki jo ima še dandanašnji. Sprednje in zadnje plati kazule so prav zgodaj lepšali že z vvezenimi slikarijami in znamenji, prav priljubil pa se je na zadnjem krilu lik sv. križa. — Po vsem katoliškem svetu je najti starih in novejših kazul, in pa prav dragocenih. So tudi taiste obljubne. Prav lepih in dragih kazul ima pervostolna cerkev zagrebška. Veliko jih je prav starih in dobro ohranjenih. — Podobe, ktere se na kazulah vidijo, so: križ z opersjem Gospodovim, ali njegove Matere; medaljonu križa so časih vvezeni štirije evangelisti ali počivajoče jagnje, zvezda, predpodobe spominjajoče na presveti novozavezni dar. — Kazula je v Monastiru, o kateri pravijo, da jo je nosil sv. Bernard; križ ima umetno izdelan iz raznega listja. — V gerško-izhodnji cerkvi so s podobami okrašena le „phainolia“ škofova, in to navadno z vvezenim križem; nadškofje ne nosijo phainoliona, ampak bogato olepšan sakot. — Kar se tače stvari, velevalo cerkvene naredbe, da kazule (kakor tudi štola, manipel, bursa, velum, pluvijal, dalmatike, antipendia) ne smejo biti iz platna (perkala) ali sukna, sploh ne iz takih stvari, ki jih nosijo svetovni ljudje, in naj bi bile tudi najdražje. — Kazula je simbol ljubezni: „accipe vestem sacerdotalem, per quam caritas intelligitur,“ govori škof, delijoč presbiterat, in dijakou kazulo dajoč. Ta „caritas divina“ ima presegati vse druge čednosti, kakor tudi kazula ima vso drugo mašno obleko pod seboj. Kader mašnika navdihuje ta ljubezen do Boga in bližnjega, bo tudi ložej stopal po križevem potu, na kateri ga spominja križ na kazuli. Zato moli duhoven, devajoč nase kazulo: Domine, qui dixisti, jugum meum suave est, et onus meum leve, fac, ut istud sic portare valeam, quod consequar tuam gratiam.

7) Na kelih gre še bursa pa velum. Bursa je čveteroglati in dvokrilni pokrov, zunaj (po obéh stranéh) od taiste stvari in boje, kakor kazula in drugo mašno oblačilo. Notranje strani morajo biti prevlečene s svilo ali platnom. — Velum je plajšček, zunaj iz taiste stvari in boje s kazulo, znotraj je podšit s svilo ali platnom. Velum ima čveteroglato podobo, ter ima biti tolik, da pokrije ves kelih. Zunaj ima križec, ali ta bodi taki, da ga na pokritem kelihu morejo videti vsi verniki.

Svetloba — luč.

(Dalje.)

Pogled na krasne brezštevilne svetila pripeto v velikem templju božjem na nebu ima v nas obuditi čut globoke ponižnosti, ker smo kakor nič pred njegovim veličanstvom: „Glej, narodi so ko drobna kapljica,“ vse ljudstva kakor da jih ni, tako so pred njim, in kakor nič in praznota v primeri z njim.“ (Izai. 40, 15—17.) A na drugo stran je pomisliti, da ena sama duša človeška je več vredna kot vsi ti brezumni svetovi, kajti tista „luč, ki razsvetluje vsacega človeka, kateri pride na svet“ (Jan. 1, 9.) — Jezus sam je rekel: „Kaj namreč pomaga človeku, če ves svet pridobi, duši svoji pa škoduje? Ali kaj bo dal človek v zameno za dušo svojo?“ (Mat. 16, 26.) Neizmerno vzvišen je naš duh nad minljivo zemeljsko luščino. „V našem duhu je drugačna neka luč, ki ima vzhod svoj na visočini nebeški in nam sveti tje v nezmerno in neskončno kraljestvo duhov: ta glasno in očito govori o našem sorodstvu z večnostjo; to je prednost, ki je nobena druga vidna stvar na svetu nima, kot le človek, to je veselje, ki ga zamorejo čutiti le take bitja, ki so božjega rodu; neko predčutje nebeškega zveličanja, sveti poklic za obstanek in delovanje neskončno.

Resnično, k neskončni neumerjočnosti si poklican, o človek! Z žarnimi čerkami je na nebu zapisana obljuba tvoje brezkončnosti. Sveta groza prešinja tvoje serce, ko nikjer ne dobiš konca ne kraja v neizmernem prostorji! Glasno vpije in slovesno zaterjuje plemenito prostost tvojega bitja, da smert telesna ne more zatreti v tebi, kar je božanskega; jasno pričuje o svetem poklicu, da bodeš kaj več kot le zemljan, da spoznaš več ko le to, kar zasleduješ v deželi prahú, da za viši namen ti je delovati in truditi se kot le za ono, kar vgoduje hitro begajočemu življenju na zemlji. Res, da vsa naša znanost in veda (učenost) je le neka kerparija, in neprestani boj svetlobe s temo. Ali ko to pomanjkljivost čutimo, vendar je v nas neizmerna želja in hrepenenje po resnici in vedno večem spoznanju. Človek ne miruje, vedno ga miče in vleče neka neodoljiva (neustavljiva) moč, da globokejše prodira v skrivnosti stvarjenja Božjega na zemlji in na nebem oboku, da si odpira nove pota omike.

Kakor pa so vse zmožnosti, nagibi in hrepenenja človeški naturi podeljene od one neskončne moči (sile) in modrosti in one svetosti in ljubezni, ki nič ni vstvarila brez namena, — ki vse vodi k nekemu določenemu cilju in smotru, in kar je začela tudi dokončuje, ter neovergljivo spolnuje, kar je obljubila in določila: — ravno tako je ono strastno hrepenenje po resnici, ki prešinja um človeškega duha, sveto delo Božje iskra bitja Božjega v človeškem telesu, nekov glas Božji, ki opominjajoč vzvišujoč in navdušujoč ti veli: Ti si nesmerten, živi toraj kot neumerjoč! S terdnim zaupanjem, z veselo nado povzdiguje kvišku oči, gledaj in zri tje v neizmerno prostorje, kjer je še neskončno veliko neznanega, tje v one svetove polne veličanstva in svetlobe, ki te s sveto resnostjo spominjajo, da povzdiguje duha od zemeljskega prahú tje v one prebivališča mirú, o katerih pravi Kristus: V hiši mojega Očeta je veliko stanovišč . . . Grem vam pripravljat prostora.“ (Jan. 14, 2.) (Natur u. Offenbarung XXVIII. Bd. p. 88.)

„Svetlo, bolj svetlo!“ (Licht mehr Licht!) so bile poslednje besede hvalisanega nemškega „Göthe-ja.“ Ta klic se ponavlja dan danes še vedno po vsih „kulturnih“ deželah. Omika, prosveta, znanost, umetnost — to je svetloba, ki ima razlivati blagodejne žarke po celem svetu, tako terdijo, in v to sverho mnogo časa, denarja, truda žertvujejo. Pa ni samó svetloba, ki zemljo rodovito stori, ako bi to bilo edino potrebno, potem bi morale najviše goré, ki dobivajo največ žarkov, in se perve zjutro in poslednje zvečer v čarovni svetlobi blišé, najugodniši kraji biti za srečno življenje. Temu pa ni takó. Zima s svojimi spremljevalci: ledom, snegom, mrazom, vetrovi, kraljuje na visokih verhovih snežnikov. Tem snežnikom so podobni vsi oni, ki le s posvetno učenostjo mislijo osrečiti rod človeški. Merzla, nerodovitna, tužna je učenost, ki le um razsvetluje, sercé pa pusti pusto in prazno. Taka je modrost in učenost onih, ki zapustivši, „mogočnega stvarnika svitlih zvezd, in vernim sercem večno luč,“ mislijo zadovoljiti sercé edino z minljivim merzlim posvetnim znanjem. „Daleč od krivičnih je sreča, ker ne iščejo postav tvojih.“ (Ps. 118, 155.) (Dalje prih.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Smlednika, 10. decembra. Predraga „Dan.“ Pred nekaj meseci si oznanila svojim rojakom silno nesrečo, ki je zadela Terbojsko vas s cerkvijo vred. Oznani, prosim, danes o tej zadevi kaj veselejšiga. Zadnje nedeljo po Bink. praznovali smo dvojno slovesnost: za nove zvonove, in pa vsled silnega požara pre-

povedano službo božjo, smo v Terbojski cerkvi, katero nam je stavbeni mojster ljubljanski blagorodni g. Zupančič popravil, zopet slovesno pričeli. Mnogo ljudstva iz bližnjih vasi se je zbralo v novo ozaljšani terbojski cerkvi, milo in veselo so peli novi zvonovi in vabili domače in tuje, ter je bila cerkev natlačeno polna. Čast. g. župnik iz Mavčič in domači g. kaplan sta blagovoljno azistirala pri slovesni službi božji. Glasno so mi donele v serci tisti dan besede kraljevega pevca: „Quid retribuam Domino pro omnibus, quae retribuit mihi?“ „Kaj bom povernil Gospodu za vse, kar mi je dodelil?“ In storil sem po nasvetu Davidovem; dolžnost mi je bilo spominjati se vsih dobrotnikov, ki so nam v toliki sili na pomoč prihiteli. Da, brez blagih serc, katere je obudil moj poziv v „Danici,“ brez očetovskega priporočila premilostnega gosp. kneza škofa v ljubljanskem škofijskem listu, bi ne bilo mogoče toliko storiti za zapuščeno terbojsko cerkev. Nad petnajst sto gld. miloščine dobil sem od č. gg. župnikov, iz knezoškofijske pisarne in od č. g. vrednika „Zg. Danice.“ Tega denarja sem nekaj razdelil med naj bolj potrebne, drugo pa se je po enoglasnem sklepu vaščanov za popravilo cerkve in za nove zvonove obrnilo. V imenu svojim in v imenu terbojskih pogorelcev se še enkrat iskreno zahvaljujem za vse prejete darove.

Mili Bog naj blagim dobrotnikom in dobrotnicam za njih usmiljenje po svoji milosti vse stoterno poverne! K sklepu še nekaj o zvonovih. V lil jih je g. Samasa, in zopet pokazal, da je njegova livarna v resnici izborna; lepo so vbrani, in glas močan, da se daleč razlega tje po planjavi. Naj priložim da sem še zadnji čas prejel od sl. vr. „Zg. Danice“ 25 gld. in 2 kr.; od č. g. Andr. Volca, župnika v Šent-Vidu, pa 10 gld. Bog poverni!

Ant. Klemen,
župnik.

Iz Polhovega gradca. Dne 27. listopada popoldne so potekli pri nas dnevi polni duhovnega veselja. Doveršil se je bil sv. misijon. Bil je misijon od 19. do 27. listopada. Vodila sta to sveto opravilo visokočastita misijonarja iz misijonske družbe sv. Vincenca Pavljanškega, Ignacij Böhm in Adolf Pogorelec. Želeli smo, da bi bili še tretji gospod misijonar prišli; pa zaradi boleznih po delu morali so za nekaj časa od dela prenehati.

Pripeljala sta se gg. misijonarja o polni poldne pred duhovnijo, kjer jih je čakala duhovšina s šolsko mladino vred in jih je med priterkavanjem zvonov veselo sprejela. Cerkev in duhovnijska hiša ste bile v ta namen tudi s primernimi napisi okinčani.

Precej popoldan ob 2 se je sv. misijon pričel; pa prav primerno res le za otroke, da so zamogli v naslednjih dneh biti za varhe doma, ko so odraseni h pridigam hodili. V jedernatem govoru pripravljali so jih g. misijonar na dobro spoved, katero so otroci precej po dokončanem govoru v obilni množici opravljali. Drugo jutro, t. j. 20. listopada, ko se je sv. misijon za odraslene prav za prav pričel, je domača duhovšina gg. misijonarja iz duhovniške hiše s šolsko mladino vred v procesiji peljala v cerkev. Po odpetem „Veni sancte Spiritus“ in po oddaji štole je bil prvi govor. Pokladali so nam prečastiti gosp. misijonar resno prašanje na serce: „Od kod sem in zakaj sem na svetu?“ Gotovo važno prašanje. Da bi si ga človek le večkrat ponavljal ter premišljeval, zares bi jih ne živelo toliko tje v en dan, kakor da bi ne imeli drugega poklica, „kakor konj in merzeg, ki pameti nimata.“ Nato je bila priprava otrok na sv. Obhajilo. Kaj ginljivo je bilo, ko misijonar otroke h kerstnemu kamaju peljejo. Stavijo jim ondi pred oči srečo tistega dne, ko so bili s kerstno vodo prerojeni in posvečeni. V serce je človeka ginilo, ko so otroci ponavljali kerstno obljubo ter v pričo cele

zbrane množice na prašanja: se li odpovedo hudobnemu duhu, njegovemu djanju, napuhu itd., slovesno in glasno odgovarjali: „Se odpovem.“ Oda bi ta odpoved bila stalovitna! Naj bi se te slovesne odpovedi pri sv. kerstu spominjal sleherni kristjan, ne bilo bi jih toliko v oblasti satana ter v sužnjosti greha. Nato je bila sv. maša, sv. Obhajilo za otroke s kratkim pa ginljivim ogovorom prej in potlej. Bog daj, da bi si vsi otroci srečo sv. Obhajila dobro v spominu obranili ter si je nikoli z nobenim grehom ne ogrenili!

Tri četerti na deset je bil rožni venec in nekoliko branja, nato pa sv. maša. Popoldan ob dveh je bil sv. križev pot, nato pa pridiga in potem litanije Matere Božje. Tako je bilo tri dni, do petka. V petek in naslednje dni pa so bile po tri pridige na dan, zjutraj ob desetih in po križevem potu popoldan. Koliko vredni so bili izverstni govori, katere sta gg. misijonarja vse sama imela, spričuje obilna množica, ki je pazno poslušala, pa ginjena serca in solze, ki so se obilo utrinjale iz oči zbranih poslušalcev. Bog daj, da bi se poslušalci dolgo spominjali jedernatih govorov sv. misijona. Bog daj, da bi dobro v spominu imeli, kako veliko hudo, kako velika nevhaležnost do Boga je greh, zlasti smertni greh; kako strašna in ostudna pošast je nečistost in nesramnost, katero je Bog že tolikrat tako očitno strahoval. Da bi se pač ljudje varovali greha saj iz strahu pred strašnim terplenjem v peklju, katero so nam preč. gosp. misijonar tako živo pred oči stavili: ne astrašili bi se in ne koperneli enkrat pred njim, ko bo že prepozno. Jedernato in ginljivo sta nam misijonarja tudi razlagala ter na serce pokladali dolžnosti slehernega v stanovskih pridigah. Ljudje le preveč pozabijo na dolžnosti svojega stanú, od tod je toliko zlega na svetu. O, da bi se pač vsaki v svojem stanu spominjal svojih dolžnost! Da bi otroci, mladenči in dekleta spoznali, da naj lepši kinč njih mladosti je nedolžnost ter čistost serca, in naj večji sreča njih imeti milega Jezusa si v sercu! Da bi pač zakonski pomislili in spoznali, kaj njih stan svet in častitljiv dela in ohrani, ter se ogibali pregréh, katere njih stanu skrunijo! Da bi pač tudi vdovci in vdove spoznali in pomislili veliko srečo, katera jih čaka za lepo in čisto življenje v vdovskem stanu! O, kako bolj mirno in veselo bi bilo naše življenje, veselo in mirno pa bi bilo tudi naše ločenje iz sveta.

(Konec nast.)

Gorica. Škof Msr. dr. Glavina, ki se je v kratkem vrnil iz Rima, je te dni obiskal svitlega kneza nadškofa Goriškega, podal se ž njim v centralno semeniše, kjer so bili zbrani vsi bogoslovci. Naznanil je ondi nekatere priporočila in potem oklical prečast. gosp. vodja dr. Gabrielčiča kot novega Monsignora, kameruika Njih Svetosti Leona XIII, ter mu je izročil dotično papeževo pismo. Potem je bogoslovcem podelil papežev blagoslov. V počešenje Mons. škofa so bili z njim vred k premilgsp. nadškofu na kosilo povabljeni semeniški gg. profesorji in novi Monsignore. — Preč. g. Dominik Filip, častni kanonik in vstanovitelj podpornega društva v Gorici za bolne duhovne, je imenovan častni knezoškofijski konzist. svétnik goriški. — Razpisana je služba koralnega in župnijskega vikarija v Gorici.

Wabasha, 23. listop. Preč. g. misijonar Trobec piše:

Pri nas je vse pri starem: vender mesto malo napreduje in tudi naša fara je vsako leto malo večji. Letos so okoli 40 novih hiš naredili v mesticu, nekatere kaj lepe in drage. Tudi mi smo šolo popravili in zraven pridelali, da je za zdaj prevelika; vender mislim, da jo bomo počasi napolnili.

Gospod misijonar Buh so pred par dnevi sem prišl (gredé iz Evrope), ter bodo nekoliko časa pri meni

ostali in potem šli zopet v svoj misijon Perham. Gosp. Tomazin so tudi zdaj pri belih, ker so oo. benediktini indijanske misijone prevzeli na „White earth-i,“ in jih bodo berž ko ne tudi ob „Rudečem jezeru.“ Serčen pozdrav od mene in g. Buh-a . . . vam in vsim prijatlom, ki se nas spominjajo.

St. Rose, 16. novembra 1883. Od Bremena smo se pripeljali do New-Yorka v 10 dneh na nar. novejši in nar. hitrejši barki z imenom: „Fulda.“ Ostanem od 27. do 29. okt., t. j. od sabote do ponedeljka, v Novem Jorku, čez nedeljo namreč, in potem, ko sem tam svoje dotične opravila vredil, sem menil, da bi znalo biti prav zanimljivo, kar si mi bil že Ti, preblagi, enekrat opomnil, nekoliko obiskati naše ameriške zamurčike; torej se podam skozi Baltimore in Washington do Charlston-a, da bi življenje in obnašanje ameriških zamurcev nekoliko opazoval. Charlston mesto šteje okoli 50.000 prebivavcev, in kacic 23.000 — torej več kot polovica — pravijo, je černih.

Ti čeruhi imajo eno katoliško cerkev v mestu, to je, cerkev sv. Petra, in dva duhovna iz društva sv. Jožefa od presv. Serca Jezusa jih opravljata. Nekako ginljivo je viditi same černe v cerkvi pri daritvi svete maše. Iz tega društva duhovni so tudi v Cincinatu in v Našville-u, v Louisville-u, v Wašington-u in v Baltimoru, po katerih mestih je veliko zamurcev. Ti duhovni so kaj dobri delavci, pa z malim vspehom; le v nekterih krajih se jih malo spreoberne in pristopi k sveti veri; po nekterih krajih pa se misijonarji srečne štejejo, ako zamurce zamorejo ohraniti pri sveti veri, kateri so že popred katoliški bili, dokler so bili še sužnji, t. j. pred zadnjo vojsko leta 1865 pod oblastijo katoliških družin belih gospodarjev. Na vprašanje, zakaj da je spreobračanje zamurcev tako težavno v južnih krajih zedinjenih držav, so mi duhovni v teh krajev odgovorili:

1. Zamurci menijo, da so jih republikani oprostili, in republikani so večidel protestanti; ker zedinjene države štejejo okoli 50 milijonov ljudi, katoliških imamo pa le 7 milijonov; in katoličani se tukaj bolj na demokratsko stran nagibajo, kakor na republikansko.

2. Naši tukajšnji zamurci so zelo vražam podverženi, radi pojejo in vpijejo. Protestantovšina, posebno pa metodistvo, njih strastim posebno streže. In ker protestanti nimajo spovedi, torej brez očitanja v svojih napakah živijo, kar njih strastim bolj dopade. Neki duhoven mi je rekel: Zamurci so dobri katoličani, berž pa, ko se jim pridiguje: ne smeš krasti, ne smeš prešestvati; pa proč gredó.

3. Sploh pa beli prebivavci zamurce zanevidijo in in jih nimajo radi; in evropejski naseljenci ne gredó na južne kraje, ker nočejo, da bi se njih otroci možili ali ženili z zamurci. Zamurec pa je lén, in dela le toliko, da se preživi; torej zgornji kraji zedinjenih držav bolj cveto in se veliko hitreje naseljujejo, kakor pa južni kraji. Mi imamo sicer v zgornjih krajih Indijane, pa Indijani ali divjaki morajo na svojih „reservah“ (Indijanom prihranjenih okrajinah) stanovati in so bolj resnobni in zanesljivi kakor zamurci; torej se novi naseljenci bolj zamurcev ogibajo, kakor pa Indijanov.

Pa vendar pri vsem tem so duhovni in škofje v nekterih krajih s spreobračanjem zamurcev še precej srečni. V Charlston-u, kjer sem v praznik vsih Svetnikov maševal, je okoli 600 katoliških zamurcev, v Savani, Georgiji jih je celo blizo 1000 in čast. benediktinar Pater Oswald je pred 7 leti pričel rokodelsko šolo za zamurce na otoku Skidiway, ob Atlantskem oceanu; in ker je tam dobil dva duhovna pomočnika, tudi z reda sv. Benedikta, se je on preselil pred tremi leti v mesto Savannah; s pomočjo dobrotnikov je tam napravil katoliško šolo samo za zamurce, ter ima sedaj okoli 100

otrok, samih černih, ki vsak dan z mesta v šolo pridejo. Ta pater Oswald vredeje „Geschichtsfreund-a,“ kteriga nektore iztise sem Ti poslal.*) S tem si pridobiva pripomočkov za svoj zamurski misijon. Nar. bolje napredujejo zamurci tukaj v Baltimor-u. Imajo dve cerkvi, svoje šole in tudi je tukaj en samostan černih nun (oblata Providentie) med 50.000 katoliških zamurcev, ki jih trije misijonski duhovni opravljajo (namreč iz društva sv. Jožefa od Serca Jezusovega). Pravijo, da so tega rodú zamurci, ki so v Baltimor-u, bolj pripravní za delo in za sveto vero, kakor pa tisti, ki bolj v južnih krajih prebivajo. Zamurci so tukaj sploh černe, sajaste barve, ki se pri nekterih nekoliko sveti, kot da bi bila z oljem namazana. Lasje so sploh volnati in skodrani. Oči in zobje belkasti. Njih opravilo je sploh po deželi pavolni pridelek, po mestih pa vsakdanje opravila po ulicah, prevaževanje blaga; so pa priljudni, govoré vsi angleško, ker svoj afrikanski jezik so že vsi pozabili. Eni so tudi rokodelci in ljubijo vsaktere male službe in opravila. V Baltimoru je kacic 50 černih nun ali sestrá; duhovna pa še ni tukaj črnega, in škofije bi tudi ne bili pri volji tacega „studioza“ za duhovna posvetiti, ker se ne zanesejo na njih stanovitnost. Pred nekimi leti je eden irskih škofov enega zamurca za duhovna bil posvetil; pa zamurci ga niso hotli poslušati, tudi ne v njegovo cerkev hoditi, tako, da je bil škof primoran ga poslati na Irsko v samostan.

Iz tega tedaj je razvidno, da z zamurci tukaj bi se že dalo kaj opraviti, in da se jih nekoliko vsako leto k sveti veri spreoberne; pa delo je težavno in potrebuje veliko sterpljivosti in gorečnosti zadevnih misijonarjev. Zamurcev je v zedinjenih državah okoli 7.250.000 in med tem sedem milijoni je še le malo katoliških; torej dela še kaj veliko o tej okrajini Gospodovega vinograda. Ko bi sem ter tje kaki dobrovoljni darovi za ta zamurski misijon po previdnosti Božji se nabirali, bi blagoserdnim dobrotnikom posebno priporočil jih poslati do:

Rev. Oswald Moosmüller.
O. S. B. Savannah. Ga. U. St.

North-America.

On se veliko trudi z zamurci, nima posebnega pripomočka in podpore, in je vnet za revne zamurce.

Zdaj sem pri g. Skoncu. V ponedeljek obhajamo spomin njegovega rojstnega dne; bil je rojen na Praporčih pri Polhovem gradcu 19. nov. l. 1802. Potem se podam naravnost v Minnesoto nazaj v svoje misijone. Z Bogom!

Jož. Buh,
misijonar

Pripis. Misijonar Andrej Skopec ima veliko krajev svoje domačije še prav živo v spominu. Bil je za duhovna na Kranjskem od leta 1830 do 1845 v Černomlju, na Kerki in v Lomu. Leta 1845 konec mesca junija se je podal v družini z gospod Ignacijem Mrakom, bivšim škofom v Marquette-čer Terst proti Ameriki. In potreboval je za pot 81 dni. Deset mescev je ostal v Filadelfiji, potem je misijonaril v Pitsburški škofiji več lét, v Freiburg-u, Clarion County; zdaj pa kacic 13 let v škofiji Erie-ski, tukaj pri sveti Rosi, Post: Hermitage, Mercer Co, Pensilvania. Imel je zlato mašo konec avg. l. 1880. Bolehen je že del časa, in sicer noge so mu oterpnjene, da brez pomoči ali podpore sam stati ne more. Pred kakimi 3 leti je bil zelo bolan in za smert previden. Potem se je bil ozdravil, imel zlato mašo in je z velikim trudom še sam maševal, samo da mu je kdo k altarju in od altarja pomagal. Zdaj je pa od zadnje nedelje oktobra v postelji. Bil je pred nekimi leti,

*) Prav lepa hvala za verli mesečnik, kakor tudi za „Wahrheitsfreunda.“
Vr.

ko je v misijonu na konji jezdil, s konja padel in si levo nogo zlomil, ki mu je zdravnik ni bil prav poravnal, toraj je malo krajši ostala, ga zdaj zelo nadleguje, in včasih iz nje teče. Sicer je on v revnem stanu tukaj, pa preč. škof iz Erie mu potrebno pomoč delijo. Pogled tega stariga misijonaria je kakor kacega sv. očaka (patrijarha). Na videz podoben je preč. g. Fada-tu, župniku v Polhovem gradcu; v govorenju pa ranjčemu gosp. misijonarju Fr. Pirc-u.

Rev. Andreas Skopez.

Post: Hermitage, Mercer Co. Pa. U. St.

North-America.

Iz Mariborske sinode.

XI. De vestitu clericali.

Verissimum quidem est, habitum non facere monachum dicente papa Innocentio III. (in c. 13. X. de regularibus et transeuntibus ad relig. III. 31), attamen ut ipsum prodat, haud minus verum, ita ut, qui posthabita veste statui clericali et conditioni congruente, laicorum morem in vestitu sectatur, ad minimum semet reddat suspectum, quod videlicet abjecto habitu clericali sensum quoque clericalem deposuerit atque induerit sensum terrenum et profanum, quae suspicio absque gravi scandalo vix esse possit. Quam suspicionem haud parvi pendendam clericus omni quo potest meliori modo effugere tenetur monente divo Paulo Apostolo: „In omnibus te ipsum praebe exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate et in gravitate.“ (Tit. 2. 7).

Huicce adhortationi conformiter Summi Pontifices diversaque concilia tum generalia tum particularia ediderunt opportuno tempore saluberrima decreta de vestitu clericali in ecclesia et extra illam deferendo. (Cfr. desuper totum titulum X. de vita et honestate clericorum: et in Vito et Clem. III. 1).

Inter alia celeberrimum Concilium Tridentinum praescripsit, ut Clerici, ubicunque commorentur, vestitu decenti utantur. (Sess. XXIV. cap. 12 de reform.) Imo gravissimae poenae a praeaudato Concilio sanctitae sunt in Clericos, qui vestibus ordini suo congruentibus haud usitent. „Quia vero, inquit, etsi habitus non facit monachum, oportet tamen clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant; tanta autem hodie aliquorum inolevit temeritas religionisque contemptus, ut propriam dignitatem et honorem clericalem parvi pendentes, vestes etiam publice deferant laicales, pedes in diversis ponentes, unum in divinis, alterum in carnalibus; propterea omnes ecclesiasticae personae quantumcunque exemptae, quae aut in sacris fuerint aut dignitates, personatus, officia aut beneficia qualiacunque ecclesiastica obtinuerint, si postea quam ab episcopo suo etiam per edictum publicum moniti fuerint, honestum habitum clericalem illorum ordini ac dignitati congruentem et iuxta ipsius episcopi ordinationem et mandatum non detulerint, per suspensionem ab ordinibus ac officio et beneficio ac fructibus, redditibus et proventu ipsorum beneficiorum nec non, si semel correpti denuo in hoc deliquerint, etiam per privationem officiorum et beneficiorum huiusmodi coerceri possint et debeant.“ (Sess. X VI. cap. 6 de reform.)

Quum iuxta tenorem modo citati capituli a Concilio Tridentino Episcoporum iudicio statuendum permittatur, quaenam vestis clericorum ordini dignitatisque conveniat, fere omnia, prouti Benedictus XIV. Papa pia memoriae verissime observat (de Synodo dioec. XI. c. 8, n. 1. 3), post Concilium Tridentinum celebrata concilia viros ec-

clesiasticos ad gestandas vestes clericales in genere et in specie ad deferendam vestem talarem adegerunt.

Quod attinet vestitum clericalem iam iure communi praescribitur, ut clerici vestem talarem i. e. vestem oblongam et ad talos usque se extendentem deferant in obeundis sacris functionibus ac praesertim in celebranda sacra missa; extra ecclesiasticas functiones aliis quoque vestibus uti licet, sed honestis et nigri, saltem obscuri coloris. Insuper clerici legibus ecclesiae universalis tenentur coronam in vertice conspicuam gerere et collare ubique fere locorum gestare et haec sub comminatione privationis omnium privilegiorum ordini clericali adnexorum.

Item prohibentur clerici legibus ecclesiae universalis comam nutrire modo saeculari nec non barbam.

Cum nonnulli ex Bavariae sacerdotibus aliquot abhinc annis usum barbam gestandi iterum introducere conarentur, Nuntius apostolicus Monachii residens, archiepiscopo Monacensi nomine suae Sanctitatis (ddto. 4. Maji 1863) significavit, a Bavariae antistitibus omnino curandum esse, non solum, ut praedictus usus expresse prohibeatur sed etiam, ut disciplinae unitas et perfecta cum ecclesia Romana omnium magistra conformitas in omnibus ac proinde etiam in habitu et tonsura ergo etiam quoad barbam clericorum servetur vel si opus sit, restauretur. (Cfr. Thalhofer. Ueber den Bart der Geistlichen in Archiv des Kath. Kirchenrecht. tom. 10. pag. 93.)

Relate ad nostram dioecesim Lav. Celsissimus ac Reverendissimus Praesul in epistola ddto. 24. Junii 1874 sedem apostolicam interrogavit: an liceat clericis barbam gestare? Nuntius apostolicus Viennae degens rescripsit nomine summi Pontificis de die 30. Iulii 1874 inter alia: „Summus Pontifex responsum mandavit, generali disciplina bene perpensa, cui usque adhuc nunquam derogatum est, hunc morem penitus reprobandum tanto magis, quod introductio hujus novitatis populum fidelem offenderet. De hoc pontificio responso Celsitudinem Tuam certiore reddere mei muneris est.“ (Cfr. Conferenz Schlussprotocoll n. XXXIV. pag. 17. n. 18.)

Quae intuitu vestitus clericalis jure communi ad amissum non sunt definita, Concilium Tridentinum episcopis determinanda reliquit; ex quo sequitur, unumquemque adstringi ad ea, quae lege dioecesa praecipuntur. Qua ex causa in nostra Dioecesi Lavantina permulta decreta edita sunt circa habitum clericalem, iterum iterumque promulgata. Ita promulgatum est die 24. Septembris 1850 decretum de vestitu clericali, quod desuper hoc decernit:

1.) Ut omnes illae functiones ecclesiasticae, quae iuxta rubricas in superpelliceo fieri debent, exceptis solummodo provisionibus infirmorum in parochiis, in quibus sunt alti montes et viae lutosae, in veste talari peragantur. Quapropter quilibet sacerdos propriam habeat vestem talarem, si ecclesia tali caret.

2.) Ut omnes honestas statui sacerdotali convenientes vestes, prout etiam tonsuram et collare deferant et vestitum penitus laicalem, honore et dignitate sacerdotali indecentem deponant et devitent. (Vide: Sammlung specieller Disciplinar- und Pastoral-Vorschriften für die Lav. Dioezese. pag. 1 sq.)

Item anno 1852 respectu vestitus clericalis determinatum est, ut sit vestis superior- longior, genua tegens, saltem obscuri coloris; femoralia vero et colobia ad collum usque clausa, ut non sint nisi nigri coloris. Insuper ut clerici semper deferant collare et tonsuram, et ut pro ornatu solemniori inserviat vestis talaris cum mantelleta. (Cfr. Konferenz-Schlussprotokol Nr. 6. pag. 10. n. 6.)

Porro summopere devitandus est usus cujuscunque indumenti ad peculiarem formam compositus, quatenus

ex eo vel variae laicorum sodalitates dignoscuntur vel profanae certi generis intentiones et factionum studia manifestantur.

Cum vero haec omnia saluberrime decreta aliqui sacerdotes hisce infaustis temporibus, ubi morum gravitas eo maior desideratur in clericis, quo maior invaluit morum licentia in permultis laicis, plane negligant, clerus dioecesanus in Domino paterne monetur et obsecratur eique in virtute sanctae obedientiae imponitur, ut in vestitu evitet tam nimiae elegantiae quam sordium et negligentiae suspicionem et omnia illa, quae hac de re salubriter sancita atque statuta sunt, fideliter observet ac sua sponte et libenter, nulla expectata coactione aut comminatione poenarum a Concilio Tridentino in immorigeros latarum, praestet, quod praestare tenetur.

Nekaj svetih pesmi.)

Rojstvo Gospodovo.

Iz velikega božičnega oratorija. (Prosto poslovenil Jan. Bilc.)

I.

Zveličar naš, odpri nebó,
In skorej pridi na zemljó;
Odmakni vse zapahe v kraj,
Odpreti nam nebesa daj!

Razlij, o Bog, rosó od zgor,
Ko dež Mesija vlij se skor.
Oblak izlije Kralja naj,
Ki bode vladal vekomaj.

Kaj čakaš, ljudstev tolažnik,
Up zemlje si, Odrešenik;
Oj pridi, pridi iz neba,
Tolažbo v tužne vlij serca!

II.

Up naródiv bod' pozdravljen,
Jezus, sladko Detice;
Up naródiv bodi slavljén
Jezus, sladko Detice!

Solnce naše, žar lepote,
Jezus, milo Detice,
V serce vlivaš nam sladkote
Jezus, milo Detice!

Tukaj hvalimo Te zbrani,
Jezus, sveto Detice.
Vedno ti pri nas ostani,
O nebeško Detice.

III.

Rodil se v Betlehemu
Otrok nebeški nam:
Sercé darujem Njemu,
In vse karkolj imám.

V ljubezni se vtopiti
Njegovo hočem zdaj;
Njegov ves hočem biti,
Njegov na vekomaj.

O Detice premilo,
Sej Ti tud' ljubiš me;
Ti bodeš tolažilo
V britkosti mi sercé.

Marija rajska nevesta.

(Prosto posl.)

V altarju slika kdo je ta,
Prijazno-mila čudežna?
Nevesta rajska ona je,
Marija, ki v nas milo zre;
Le glej nas, slika ljubljena,
Z altarja rajsko mila vsa,
Da enkrat sveti Tvoj obraz
Okó tam gléda večni čas.

Kdo slika je, ki v milosti
Serce budí k pobožnosti?
Marija, rajska je Gospá,
V naročji Jezuščka imá;
O gledaj, gledaj dolj na-mé,
Z višav nebeških prosim Te,
Nevesta Božja sladka Ti,
Proseče vpiram v Té oči!

Marija! sliko Tvojo bom
Djal v dno serca si tihi dom,
Tam lepšaj, milo razsvitluj
Ga, vdarec vsak: Marija čuj!
Dokler pred Tvojim tronom stal
V nebesih bom — Ti čast dajál.

Radoslav.

Sv. Lucija mučenica.

1.

Zgled deviške si svetosti,
Krasni o Lucija, cvet,
Vzor junaške te kreposti
Slavi zdaj vesoljni svet.
Blaga revnim tolažnica
Skaži se nam vsaki čas,
V bolečinah pomočnica,
Milo se ozri na nas!

2.

Svoje vbogim premoženje
In zaklade razdeliš,
Revno ljubiš le življenje
In Bogu dopast' želiš.
Slava naše si dežele,
S'jajno tebe venča zdaj;
Krona in nebés veselje
Ti je délež vekomaj.

3.

Čista Jezusa nevesta,
Lepi cvet nedolžnosti,
Bila si mu vedno zvesta,
Zvesta v vsi popolnosti.
Beli limbar ti izhaja,
Blago lepša ti sercé;
Radost dušna te navdaja,
Misli kviško koperné.

4.

V sveti raj te Ženin vabi,
Vabi že v nebeški bliš;
Vse na svetu zdaj pozabi,
Da z menoj se veselíš!
Zlati venec ti se spleta,
Tebi mučeništva kras,
Glej nebeški Kralj obeta
Blagor ti za večni čas.

5.

Hrabra deva vse premaga,
Zmaga še peklenko moč;
Njena duša čista, blaga
Od sveta se mirno loč',
Duša dvigne se v višave,
In zletí na sveti kraj;
Gori dom je večne slave,
Je veselja srečni raj.

6.

Bod' češena, o Lucija,
Prosi večnega Bogá,
Da tud' na nas milost zlija,
V sveti raj nam priti dá.

J. K.

Razgled po svetu.

† V Gradcu je 15. t. m. po daljši bolezni umrl g. Mih. Herman, deželni in državni poslanec, dež. odbornik štajarski itd. Pokopan je bil 17. t. m. Bil je ena naj bolj blagih duš v vsakem oziru, popolnoma pravičen tudi Slovincem. Bóg mu dáj večni mir!

Na Dunaju je bil une dni po nadškofu Ganglbauru keršen in v katol. Cerkev sprejet univerzni profesor dr. Mavricij Rosenthal s svojo ženo in dvema hčerama vred.

Hervaško. 17. grudna se je po dolgem prejenjanji zopet pričel hervaški državni zbor, kateri je zlasti zato znamenit, ker so prvi pot prišli „graničaški“ (krajiški) poslanci in pa ob enem novi ban grof Khuen-Hedervary v zbor.

Serbi, t. j. gerški razkolniki že snujejo med seboj „serbski kljub“ za varstvo serbskih ali razkolniških koristi oziroma na šolo, cerkev in narodnost. Naj bi bili katoličani tako goreči za svojo reč v svojih zborih, kakor so ti razkolniki!

Novi ban je v nagovoru opomnil, da bo delal za naj bolj obširno avtonomijo (samovpravnost), kar bo moč, in sploh za razvijanje narodnih koristi, pa da se vstavno življenje tudi za vojaško mejo popolno vresniči.

Ogersko. Kakor kaže, bo vsilovanje zakona med katoličani in judi na Ogerskem zbudilo nekako novo življenje. Framasoni so blezo mislili, da imajo kraljestvo sv. Štefana že v svoji mavhi; glasovanje v gornji zbornici pa jih je prepričalo, da so se motili. Liberalni judje na Ogerskem in na Dunaju so se že veselili, da bode omenjena osnova brezbožne postave sprejeta tudi v gosposki hiši. Seje 10. in 11. tega mesca pa so drugač pokazale. Da niso vsi katoličani vnémarni je pričalo to, da v zbornici velikašev nikoli ni bilo toliko število udov pričujočih, kakor o tej priliki. Ena stranka je hotla ogersko kraljestvo oteti naj večji sramote in zadnje stopinje v pogin, druga pa liberaluškim judom in frajmararjem veliko zmago pripraviti. Zato so bili tudi govori vroči. Kardinal Šmor je v iskrenem govoru dokazal, da zakon je vstanovljen od Boga in da so v zmoti tisti, ki ga hočejo popolnoma državni oblasti podvreči. „Vsemogočna država“ je smert vsakteri svobodi. Pokazal je, da osnova za taki zakon ni le samo kristjanom nasprotna, ampak tudi judom samim, katerim je kaj do njih vere. Reforme ali obnavljanja postav morajo take biti, da npravne podlage podpirajo, ne pa da bi rušile keršanski značaj v zakonu. Opomnil je, da sta dva tisuča lét priče, da se kristjanje in judje nikoli ne bodo pomešali itd. — Slavni govornik kardinal Hajnald pa, na stran pustivši versko stališe, je edino to neoveržljivo pojasnoval, da ta postava bi bila pogubljiva za ogersko kraljestvo in domovino. Ta osnova hoče

ugrabiti ves vpljiv Cerkvi do vernikov, odvrtača edinstvo med državo in Cerkvijo. Celo protestanti na Nemškem želijo odpraviti svoj civilni zakon, ker vidijo, kako strahotno se razširja kužljivost in razdjanje, cele trume otrók ostajajo brez kersta! Nekteri magnati, ki jih imajo ali judje, ali pa framasoni in lažiliberalstvo v pestéh, so se z ničnimi razlogi potegovali za brezbožno postavo. Andraši, ko se je ugovarjalo, da ljudstvo za tako postavo ne mara, se je tako zagulil, da je rekel: „Ako se z besedo občno mnenje misli glas postavnih poslancev, pravim, da v zbornici bo obilna večina glasovala v prid postave; glas množine ljudske zame ne šteje.“ Lepe misli ljudskega zastopnika!! Kmalo se je od vsih strani jelo vpiti: „Glasujmo, glasujmo!“ Med neizrečenim hrupom so se glasovi šteli od obéh strank, in bil je nasledek: 103 glasovi: da, 109 ne. — Silno je bilo na to veselje katoličanov; psevdoliberalci, framasoni in novošegni judje pa zlivajo jezo po časnikih in koder morejo zarad svojega propada. Ta goropadnost bode gotovo zbudila katoličane k brambi pravice, kar je dremotnih med njimi.

Kardinala Hajnalda je potujočega domú na postaji Kecelski čakala velika množica ogerskega ljudstva in so ga preslavljali za njegovo poganjanje zoper zakon med katoličani in judi. Izrekel je zahvalo v imenu vsih župnik Molnar. Potem je stopil pred njega pa tudi jud in se mu je zahvalil enako v imenu judov; zakaj tudi judje, ki imajo še kaj svoje vere, so zoper take zmešane zakone, s katerimi se le brezverstvo gojí in je škodljivo za keršansko kakor tudi za judovsko verstvo, kar je kardinal zopet pri tej priliki povdarjal.

Laško. Kaj so izredili laški framasoni s preganjanjem sv. Cerkve med tisučeriimi drugimi izgledi kaže zedinjena druhal mladih tatov v Torinu. Pred sodnijo imajo ravno zdaj 33 malih barabov — 12 do 20letnih, ki so kar hudodelsko družbo med seboj osnovali. Pred sodnijo se ti potepuhi obnašajo, kakor da bi bili pri kaki veselici, govoré med seboj, se smeja in kažejo sploh prekanjene obraze, na vprašanja odgovarjajo z ostudno prederznostjo in hladnokervnostjo. — Tu imajo sad brezvéstva in preganjanja duhovstva in Cerkve na nesrečnem Laškem.

V Kairi v Egiptu se misli, da ni drugač, kakor da Anglija dokončno dobí Egipt v oblast. Pravijo, da se namestni kralj hoče vladi odpovedati, pa da ne vedó, bi li poklicali Angleže ali Turke na pomoč zoper Mahdija. Angleška vlada v Indiji je boje dobila povelje, da naj bo pripravljenih šest polkov za Egipt.

Francosko. V tem ko si celo Prusija prizadeva z Rimom spraviti se, so francoski framasoni vedno sovražni proti Cerkvi. Nekdo v narodnem zboru je celo svetoval, naj se odpravi francosko poslanstvo pri papežu, kar mu je pa spodletelo, s 325 glasovi proti 191 je bil predlog zaveržen. Sicer pa svobodi sovražni brezverci vero zatirajo, kjer in kolikor morejo, po državnih šolah, s sovražljivostmi in kratenjem plače proti duhovstvu itd. Ne mara bode papež še prisiljen svojega nuncija iz Pariza poklicati; potem bodo framasoni kmalo skusili, kaj jim preganjanje vere pomaga!

Španski kralj obeta, da bode vse cerkvene vprašanja rešil v porazumljivosti s papežem. Tako se glasi prestolni govor v narodnem zboru, ki je bil pričet 15. t. m.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Oseba, da bi se neka zadeva, ki nesrečo žuga, v prid obrnila, in za pomoč v žalostnih okolišinah. —

Bolan duhoven za pomoč, ki je od drugod ni. — Hudo razuzdan mladeneč za spreobrnjenje. — Zmešana oseba za zdravje. — Duhoven v hudi bolezni za pomoč. — Neki oče z otroci serčno priporočen za blagoslov in dobro izrejo otrok.

Zahvala.

Preserčno zahvalo N. lj. G. presv. Serca, ki mi je sprosila milost, da sem po premaganih vsestranskih zadržkih sprejēt v cerkveni rēd. Pri mnogih ovirah sem lansko leto neko nedeljo popoldne v Ljubljani prav goreče molil pred podobo N. lj. G. presv. Serca in vso skerb Nji izročil, in bil sem še tisti dan uslišan. Vsled storjene obljube naznanjam to zahvalo.

V Kamniku.

Br. R. P.

Koledar za prihodnji teden:

24. grudna. (Post.) Predbožični dan. Adam in Eva. — 25. **Božič ali Rojstvo N. G. J. Kr.** — 26. S. Štefan. — 27. S. Janez Ęvang. — 28. Ss. nedolžni otročiči. — S. Tomaž Kant. — 30. Nedelja po Božiču. S. Nicefor. — S. Silvester.

Listek za raznoterosti.

Božični oratorij bode zopet letos v Marijanišu na Poljanah št. 36. To so namreč predstavljaja z živimi podobami, in letos jih bode še par več kot lani. Do 30 pevcev pod vodstvom P. Angelika bode kazanja spremljalo. Močno želimo, da bi predobrotna naprava dr. Gogala pri tem dobila mnogo podpore.

Perva predstava s slovensko besedo bode prihodnjo nedeljo (4. v Adventu), in potem se bo nadaljevalo, kakor lansko leto.

Božičnica v dekliški Lichtenthurnovi sirotišnici se bode obhajala 28. grudna ob 5 zvečer. — Vincencijeva gospejska družba pa ravno tam napravi že 22. grudna ob 3 popoldne jaslično slovesnost za deklice iz zavetišča.

V katoliški družbi je prešnja sredo g. M. Močnik dokončal znamenito obravnavo o Afriki; zadnjo sredo pa je gosp. predsednik prošt dr. A. Jarc pričel tehtno razpravo o prikaznih duhov, in sicer v prvo o sveto-pisemskih, potem o družih iz zgodovine.

V St. Lorencu, v Goriški škofiji, je 11. t. m. umrl čast. g. župnik Ign. Fabijani za pljučnico. R. I. P. Spominek naj bi se napravil ranj. g. Mat. Pircu, vabi „Soča,“ in kdor bi blagovolil k temu lepemu namenu kaj pripomoči, naj bi dar poslal „Sočinemu“ opravništvu.

Javni ples v praznik čistega Spočetja Marije Dev. je bil neki kerčmar napravil zarad dobička v Gorici. „Soča“ se čudi, kako da se je k temu dalo dovoljenje in ostro graja to nespodobnost. Pravi med drugim: „Čudno je, da Gorica sprejme svojega pastirja pri njegovem vходу prav slovesno in dva mesca pozneje javno in z vradnim privoljenjem teptá cerkveno postavo, katero ji pastir oznanuje. Kako prepričan je to? . . .“

Kapucinski red ima sedanjo dobo 52 okrajn, 524 konventov, 42 hospicev (manjših samostanov, zlasti za sprejemanje popotnih redovnikov), 42 novicijatov, 18 kolegij, 3912 mašnikov, 681 klerikov, 2738 laikov, skupaj 7332 oseb; v misijonih je 316 mašnikov, 74 laikov, skup 390 oseb. Celó število 7722. V višem duhovstvu ima red 6 nadškofov in 16 škofov. Véliki prednik ima sedež v Rimu.

Nemška državna sodnija je storila to-le razsodbo: Dogma o nezmotljivosti papeževi je „nepogojni nasledek celega cerkvenega nauka,“ zasmehovanje tega nauka je torej p s o v a n j e (Beschimpfung) katoliške Cerkve (G. — St. — G. — B. § 166). Razsodba III senata za kazenske zadeve nemške državne sodnije od 28. jun. 1883. — Naj si to za uho zapišejo psevdoliberalni listi.

Papeška tiskarna čistega Spočetja v Rimu je ponatisnila Officia per annum, ktera se vsled določila 5. julija pr. l. zbora ss. obredov smejo opravljati namesto Officia ferialia, izjemši pepelnično sredo, tihi teden, in advent od 17. do 24. grudna. Da pa ni treba brevirja seboj nositi, so natisnjena ta officia „per extensum,“ t. j. z vsimi psalmi, Vespere, Horae itd. za infra annum in za tempus paschale, ter ima knjižica čez 160 strani z lepimi čerkami. Cena 1 lira in 20 centez.; ktere škofije pa jih bojo prevzele znatno število, jim bodo ceneje. —

Francosko. Pravijo, da vojska Francije s Kino je toliko kakor gotova. Vsega vojaštva hočejo Francozi 20.000 vojakov poslati na Jutrovo, razun ondotnih že bivajočih posadk in mornarske vojne, kar skupaj znaša čez 7000 móž.

Tudi britiški admiral ima vse svoje brodovje za vsak primérlej pripravljeno za vojsko.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Čast. g. župnik Jan. Koprivnik 3 glđ. — Čast. g. župnik Ant. Klemen 3 glđ. — Čast. g. duhovni pastir Fr. Boncelj v Dražgošah: „malo posipe za potice“ — 5 glđ. — Preč. kan. dr. Andr. Čebašek 5 glđ

Za bratovšino Naše ljube Gospē presv. Serca: Neimenovana 1 glđ.

Za cerkev Jezusovega presv. Serca: Po čast. g. župn. J. Šullerji s Trebelnega 10 glđ. od dobrotnikov.

Za sv. Očeta: Preč. kan. dr. Andr. Čebašek za novo leto, proseč sv. blagoslova za-se in svoje delovanje, 10 glđ.

Pogovori z gg. dopisovalci.

Pisavcu „Zahvale,“ ki se začne s besedami: „Oče več malim . . .“: Povejte ime svoje, da vé vredništvo, da je reč zanesljiva. Sploh pri zahvalah in prošnjah, ki se pošiljajo v pisnih, mora vredništvo imena vedeti, da vé s čim ima opraviti, ker ta reč je resnobra. S-j ime vselej zamočimo, tudi pri zahvalah, ako pošiljavci tako želé. Tedaj brez imena naj se nam nič ne pošilja. — G. J. Trob. v Wab.: Vse opravljeno in doveršeno. Serčna hvala in pozdrav. — G. J. B. v Perhamu: Pisma in drugo došlo; zadeva G. še ni vravnana. Več pismeno prej ko moč. — Gg. B—c in K. v Amer.: Pisanja došla; doželjeno se spolni; obljubljenosimo; več o priliki. — G. J. Gol. v Motn.: Naročnina oddana založništvu. — Dr. A. Jegl. v Sar.: Poslano došlo in se odpravi dalje.

Vošilo in Vabilo!

Bog po svojem preobilnem usmiljenji vsim preblagim naročnikom „Zg. Danice“ podeli prav blage, mirne in vesele praznike!

Ob enem prosimo, da bi naročnino za prihodnje leto nemudoma poslali. Vabilo v prihodnjem listu.

Vredništvo in založništvo.